

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Факультет № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Доктрини міжнародного приватного права»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 протокол від 25.08.2023 р. №7

Розробники:

1. доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук Антола Ірина Вячеславівна.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри цивільного права № 1, начальник науково-дослідницького сектору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент Ісаєв Арсен Миколайович;
2. Учений секретар секретаріату Вченої ради, доктор юридичних наук, доцент Невядовський Владислав Олегович.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 7 Загальна кількість годин – 210 Кількість тем – 4	07 «Управління та адміністрування» ; 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс <u>2</u> <small>(номер)</small> Семестр <u>3</u> <small>(номер)</small> Вид контролю: <u>екзамен</u> <small>(екзамен, залік)</small>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div style="text-align: center;">денна форма навчання</div> Лекції – <u>24</u> ; <small>(години)</small> Семінарські заняття – <u>12</u> ; <small>(години)</small> Практичні заняття – <u> </u> ; <small>(години)</small> Лабораторні заняття – <u> </u> ; <small>(години)</small> Самостійна робота – <u>186</u> ; <small>(години)</small>		<div style="text-align: center;">заочна форма навчання</div> Лекції – <u>24</u> ; <small>(години)</small> Семінарські заняття – <u>12</u> ; <small>(години)</small> Практичні заняття – <u> </u> ; <small>(години)</small> Лабораторні заняття – <u> </u> ; <small>(години)</small> Самостійна робота – <u>186</u> ; <small>(години)</small>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення із основними теоретичними та практичними засадами регулювання приватноправових відносин, ускладнених наявністю іноземного елементу. Вивчення курсу сприяє одержанню основних теоретичних знань, практичних навичок щодо визначення права, належного до застосування, допоможе використовувати отримані знання на практиці.

Завдання:

- отримання знань щодо ряду головних засад нормативно-правового регулювання цивільно-правових відносин, ускладнених наявністю іноземного елементу у історичному контексті;
- отримання професійних знань законодавства у сфері майнових та немайнових відносин, трудових, сімейних, та інших відносин цивільно-правового характеру з іноземним елементом;
- здобуття навиків теоретичного та методологічного наукового аналізу і пошуку шляхів вирішення типових та нестандартних ситуацій, які виникають або можуть виникати у професійній діяльності юристів, діяльність яких пов'язана із юридичним супроводженням організації та здійснення відносин з міжнародного приватного права;
- отримання знань щодо історичного розвитку доктрин міжнародного приватного права.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Доктрини міжнародного приватного права» тісно пов'язана з такими дисциплінами як «Адміністративне право», «Цивільне право», «Земельне право», «Господарське право», «Сімейне право», «Трудове право» тощо.

Очікувані результати навчання. у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1. спеціальні терміни міжнародного приватного права, та вміти їх охарактеризувати;
2. систему міжнародного приватного права;
3. природу відносин та ознаки предмету міжнародного приватного права;
4. методи міжнародного приватного права, та особливості їх застосування;
5. основні засади вчення про колізійну норму;
6. види джерел міжнародного приватного права;
7. поняття та форми уніфікації;
8. правила визначення право- та дієздатності іноземців в Україні.

вміти:

1. проводити аналіз норм чинного законодавства України та норм права іноземних країн;
2. розшукувати необхідні колізійні приписи, та формули прикріплення;
3. вирішувати тестові завдання з міжнародного приватного права;
4. практично виявляти випадки обходу законів у міжнародних приватноправових відносинах;

5. застосовувати теоретичні положення загальної частини курсу при вирішенні конкретних практичних завдань.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в професійної діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-8	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	ПР-12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Проблемні аспекти визначення загальних положень міжнародного приватного права».

Доктрина права про правову природу міжнародного приватного права. Термін «міжнародне приватне право» та альтернативне бачення найменування даної галузі права. Поняття міжнародного приватного права як галузі права, галузі законодавства та учбової дисципліни, співвідношення вказаних понять. Система міжнародного приватного права як учбової дисципліни. Проблема застосування концепцій щодо встановлення предмету та методу міжнародного приватного права. Поняття предмету МПП. Природа відносин міжнародного приватного права. Іноземний елемент та його види. Ознаки предмету міжнародного приватного права та підходи до його визначення. Загальна характеристика методів МПП. Загальне розуміння колізії та сфера виникнення колізії законів. Поняття колізійного методу. Форми колізійного методу. Особливості застосування колізійного методу. Матеріально-правовий метод. Система міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права. Співвідношення предмету міжнародного приватного права та цивільного права України. Зв'язок порівняльного правознавства та міжнародного приватного права.

ТЕМА № 2. «Доктрина права про колізійну норму».

Доктрина права про колізійну норму. Співвідношення колізійної норми та інших відсильних правових норм. Будова колізійної норми. Основні положення про види формул прикріплення. Види колізійних норм та їх союзи. Прості та складні колізійні норми. Поняття альтернативних, множинних та кумулятивних колізійних норм. Основні та додаткові колізійні приписи. Основні типи колізійних прив'язок.

ТЕМА № 3. «Джерела міжнародного приватного права».

Комплексність законодавства з міжнародного приватного права. Система джерел міжнародного приватного права країн світу. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права. Міжнародний звичай як джерело міжнародного приватного права та звичай ділового обороту у правовій системі України. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права. Правова доктрина як джерело міжнародного приватного права. Міжнародні уніфіковані торгові терміни «Інкотермс» як джерело міжнародного приватного права.

ТЕМА № 4. «Суб'єкти міжнародного приватного права».

Доктрина права про фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права. Правове становище іноземців на території України. Правила встановлення право – та дієздатності іноземців. Особливості цивільно-правового стану іноземних громадян, апатридів, осіб із подвійним громадянством, біженців, виселенців та осіб, яким надано політичний притулок. Поняття та колізійні питання громадянства. Правове становище громадян України за кордоном. Доктрина права про юридичних осіб як суб'єкти міжнародного приватного права. Правове становище іноземних юридичних осіб, поняття особистого закону (статуту) та визначення національності юридичної особи. Основні положення про теорії встановлення національності юридичних осіб: теорія інкорпорації (місця реєстрації), теорія контролю, теорія осілості (місця знаходження адміністративного центру юридичної особи) та теорія центру експлуатації (місця здійснення діяльності юридичної особи).

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Проблемні аспекти визначення загальних положень міжнародного приватного права.	28	6	-	6	-	16	
Тема № 2. Доктрина права про колізійну норму.	28	6	-	6	-	16	
Тема № 3. Джерела міжнародного приватного права.	28	6	-	6	-	16	
Тема № 4. Суб'єкти міжнародного приватного права.	36	6	-	8	-	22	
Всього за семестр № 3:	120	24	-	26	-	70	Екзамен

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Проблемні аспекти визначення загальних положень міжнародного приватного права.	30	2	-	2	-	26	
Тема № 2. Доктрина права про колізійну норму.	30	2	-	2	-	26	
Тема № 3. Джерела міжнародного приватного права.	30	2	-	2	-	26	
Тема № 4. Суб'єкти міжнародного приватного права.	30	-	-	-	-	30	
Всього за семестр № 3:	120	6	-	6	-	108	Екзамен

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література:
Тема № 1. Проблемні аспекти визначення загальних положень міжнародного приватного права	Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 164 с.
<p>Поняття, предмет і система міжнародного приватного права.</p> <p>Методи правового регулювання міжнародного приватного права.</p> <p>Принципи міжнародного приватного права.</p> <p>Іноземний елемент та його види.</p> <p>Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права.</p>	
Тема № 2. Джерела міжнародного приватного права.	Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. — К. : Центр учбової літератури, 2019. — 164 с.
<p>Загальні положення про джерела міжнародного приватного права.</p> <p>Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.</p> <p>Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права.</p> <p>Міжнародний звичай як джерело міжнародного приватного права</p> <p>Судова та арбітражна практика і правова доктрина як джерела міжнародного приватного права.</p> <p>Роль правової доктрини у міжнародному приватному праві.</p> <p>Міжнародні уніфіковані торгові терміни «Інкотермс» як джерело міжнародного приватного права.</p>	
Тема № 3: Доктрина права про колізійну норму	Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта,
<p>Поняття колізійної норми та колізійного права.</p> <p>Будова колізійної норми. Види колізійних норм та їх союзи.</p> <p>Основні типи колізійних прив'язок.</p> <p>Гнучкі колізійні принципи.</p>	

		2017.-504с. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
Тема № 4. Суб'єкти міжнародного приватного права		Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
	Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права. Загальна характеристика правового статусу юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Особливості участі держави в міжнародних приватних відносинах.	

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання) у міжнародному приватному праві.
2. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в міжнародному приватному праві
3. Правове регулювання міжнародних перевезень пасажирів
4. Міжнародні розрахунки
5. Патентне право
6. Матеріальні та процесуальні права іноземців
7. Авторське право і суміжні права
8. Працевлаштування іноземців в Україні та громадян України за кордоном
9. Норми сімейного права України у зв'язку з іноземним елементом
10. Норми спадкового права України у зв'язку з іноземним елементом
11. Цивільні процесуальні права іноземців та іноземної держави в Україні у зв'язку з іноземним елементом
12. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.
13. Міжнародний комерційний арбітраж.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Предмет міжнародного приватного права.
2. Система міжнародного приватного права та місце міжнародного приватного права в системі права України.
3. Джерела міжнародного приватного права.
4. Трансформація норм міжнародних договорів у норми національного законодавства України.
5. Загальні поняття міжнародного приватного права.
6. Цивільно-правове становище іноземців в Україні.
7. Юридичні особи - суб'єкти міжнародного приватного права.
8. Держава – суб'єкт міжнародних цивільно-правових відносин.
9. Право власності в міжнародному приватного права

6. Методи навчання

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські заняття й самостійна робота. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Метою лекційного курсу є ознайомлення здобувачів вищої освіти із основними теоретичними та практичними засадами регулювання приватноправових відносин, ускладнених наявністю іноземного елемента. Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких студенти повинні закріпити знання про основні поняття та визначення

галузі міжнародного приватного права; спеціальні терміни міжнародного приватного права, та вміти їх охарактеризувати; систему міжнародного приватного права; природу відносин та ознаки предмету міжнародного приватного права; методи міжнародного приватного права, та особливості їх застосування; основні засади вчення про колізійну норму; види джерел міжнародного приватного права; поняття та форми уніфікації; правила визначення право- та дієздатності іноземців в Україні; шляхи вирішення колізій щодо зобов'язань у тому числі деліктних; сутність колізій спадкових, сімейних та трудових відносин і відповідно шляхи їх вирішення; правила визначення процесуальної правоздатності та дієздатності іноземних фізичних та юридичних осіб; положення законодавства України щодо виконання доручень та судових рішень іноземних судів; правила визнання чинності рішень іноземних судів в Україні.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни. Лекції є основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у здобувачів вищої освіти комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері міжнародно-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової та навчальної літератури з міжнародного приватного права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять міжнародного приватного права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання .

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом студентом у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота передбачає виконання доповідей, рефератів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: студенти повинні отримати 2 і більше позитивних оцінки з дисципліни протягом вивчення навчальної дисципліни «Доктрини міжнародного приватного права».

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Поняття міжнародного приватного права як галузі права, галузі законодавства та учбової дисципліни, співвідношення вказаних понять.
2. Природа відносин міжнародного приватного права.
3. Співвідношення міжнародного приватного і міжнародного права.
4. Ознаки предмету міжнародного приватного права та їх характеристика.
5. Іноземний елемент та його види.
6. Методи регулювання відносин у міжнародному приватному праві.
7. Колізійні питання сімейного права. Основні формули прикріплення, які застосовуються при вирішенні даних колізій.
8. Особливості укладення та розірвання шлюбів між громадянами різних країн.
9. Форми укладення шлюбів. Поняття та підстави визнання дійсності «консульського» шлюбу.
10. Поняття та значення «загальних юридичних наслідків шлюбу».
11. Усиновлення іноземцями дітей – громадян України.
12. Регулювання аліментних зобов'язань у міжнародному приватному праві.
13. Опіка та піклування у міжнародному приватному праві.
14. Колізії законодавства в сфері спадкування за заповітом та за законом.
15. Основні формули прикріплення, які застосовуються при вирішенні колізій в сфері спадкування.
16. Інститут спадкової трансформації та негідного спадкоємця.
17. Міжнародні трудові відносини та джерела їх правового регулювання. Право, що застосовується до трудового договору.
18. Колізійні прив'язки, застосовувані до регулювання трудових відносин з «іноземним елементом».
19. Значення Міжнародної Організації Праці у регулюванні трудових відносин із іноземним елементом.
20. Види норм міжнародного приватного права.
21. Сутність, мета та види уніфікації норм міжнародного приватного права.
22. Зв'язок порівняльного правознавства та міжнародного приватного права.
23. Співвідношення міжнародних угод та внутрішнього законодавства в рамках регулювання міжнародних приватноправових відносин.
24. Особливості застосування колізійного методу.
25. Матеріально-правовий метод і матеріально-правові норми у міжнародному приватному праві.
26. Особливості спадкування майна громадянином України після смерті іноземця.
27. Правила спадкування відумерлого майна.
28. Поняття та основні види формул прикріплення.
29. Поняття «кульгаючи» відносин.

30. Види та сутність правових режимів, які надаються іноземцям в Україні.
31. Поняття та сутність проблеми кваліфікації.
32. Відмінність «кваліфікації» і «тлумачення» у міжнародному приватному праві.
33. Колізійні питання деліктних зобов'язань, та шляхи їх вирішення.
34. Система курсу міжнародного приватного права. Структура Закону України «Про міжнародне приватне право».
35. Загальні положення про джерела та види джерел міжнародного приватного права.
36. Система джерела міжнародного приватного права.
37. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.
38. Міжнародні договори як джерела міжнародного приватного права. Види договорів, угод та конвенцій, їх співвідношення.
39. Правила «Інкотермс» як джерело регулювання міжнародних комерційних відносин.
40. Правова доктрина як джерело міжнародного приватного права.
41. Поняття, ознаки і види міжнародних звичаїв.
42. Підстави та випадки застосування звичаїв до регулювання приватноправових відносин, ускладнених наявністю іноземного елемента.
43. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права.
44. Поняття та наслідки обходу законів у міжнародному приватному праві.
45. «Публічний порядок» та поняття застереження про публічний порядок.
46. Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої країни.
47. Поняття колізійної норми, її структура. Види колізійних норм.
48. Поняття колізійної норми. Союзи колізійних норм.
49. Уніфіковані колізійні норми, форми та значення уніфікації у міжнародному приватному праві.
50. Національно-правові та міжнародно-правові колізійні норми.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види

індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\left(\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр} \right) / 2 \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін

відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

Вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком . потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якості виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якості їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література:

Основна

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.
4. Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право: [підруч.]. – [5-е вид. перероб. і допов.]. – К.:Атіка, 2012. – 532 с.
5. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред.. А.С. Довгєрта та В.І. Кисіля. – К.: Алерта, 2012. – 376 с.
6. Осика С.Г., Коновалов В.В. Вирішення спорів у Світовій організації торгівлі / С.Г. Осика, В.В. Коновалов; Київ, нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2011. — 280 с. — (Серія «Система Світової організації торгівлі як основа регулювання глобальних торговельних процесів»)
7. Міжнародний цивільний процес України: навчальний посібник ; практикум / за заг. ред. д.ю.н., проф. С. Я. Фурси.- Київ: Фурса С. Я., 2010.- 328 с.
8. Цивільне право. Особлива частина: навчальний посібник/О.Є. Аврамова, Е.В. Вакулович, А.С. Горбенко, В.Ю. Євко, В.Г. Жорнокуй, Ю.М. Жорнокуй, С.А.Загородній, О.Л. Зайцев, Т.С. Кириченко, Л.В. Красицька, В.А. Кройтор, О.Є. Кухарєв, О.В. Мороз, О.В. Піхурець, А.С. Сліпченко, С.О. Сліпченко, І.І. Сядриста, М.А. Тіхонова, Ю.І. Чалий, О.Р. Шишка, С.В. Ясечко; за заг. Ред. Ю.М. Жорнокуя, О.Є. Кухарєва; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ – Харків: ХНУВС, 2023. С.420с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради. – 1991. - №29. – Ст.377.
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №19-20. – Ст.179.
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового захисту: Закон України від 08.07.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №16. – Ст.146.
6. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. - №25. – Ст.198.
7. Конвенція про статус біженців: ООН, Міжнародний документ від 28.07.1951. // Електронний ресурс: [режим доступу] -

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011

8. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: Міжнародний документ від 11.04.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_003

9. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА): Міжнародний документ від 01.01.1994. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_920

10. Конвенція про транснаціональні корпорації: СНД, Міжнародний документ від 06.03.1998. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_193

11. Паризька конвенція про охорону промислової власності: Міжнародний документ від 20.03.1883. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123

12. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: Міжнародний документ від 14.07.1967. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_169

13. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення: Міжнародний документ від 19.05.1956. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_234

14. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і вантажу (КАПП): ООН, Міжнародний документ від 01.03.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_845

15. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП): ООН, Конвенція від 14.11.1975. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_012

16. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ): Конвенція від 09.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_291

17. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: Міжнародний документ від 28.05.1999. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_594

18. Конвенція ООН про морські перевезення вантажів: Міжнародний документ від 31.03.1978.// Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_391

19. Міжнародна конвенція про морські застави та іпотеки: ООН, Міжнародний документ від 06.05.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_471

20. Міжнародна конвенція з уніфікації деяких правил щодо накладання арешту на морські судна: ООН, Міжнародний документ від 10.05.1952. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g89

21. Конвенція про міжнародні переказні векселі та міжнародні прості векселі: ООН, Міжнародний документ від 09.12.1988. // Електронний ресурс:

[режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_252

22. Конвенція МОП №158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця: Міжнародний документ від 22.06.1982. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_005

23. Конвенція МОП №159 про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів: Міжнародний документ від 20.06.1983. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_065

24. Конвенція МОП №111 про дискримінацію в галузі праці та занять: Міжнародний документ від 25.06.1958. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_161

25. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу: ООН, Міжнародний документ від 10.12.1962. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_242

26. Європейська конвенція про усиновлення дітей: Рада Європи, Міжнародний документ від 27.11.2008. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a17

27. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми: Рада Європи, Міжнародний документ від 25.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_327

28. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання: ООН, Міжнародний документ від 02.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973_001

29. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання: ООН, Міжнародний документ від 23.11.2007. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_112

30. Конвенція про колізії законів що стосуються форми заповітів: ООН, Міжнародний документ від 05.10.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_424

31. Конвенція, що передбачає єдиний закон про форму міжнародного заповіту: ООН, Міжнародний документ від 26.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_b13

32. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень: ООН, Міжнародний документ від 10.06.1958. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_070

33. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж: ООН, Міжнародний документ від 21.04.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_06

34. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах: СНД, Міжнародний документ від 22.01.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_009

35. Про практику розгляду судами цивільних справ з іноземним

елементом: Вищий спеціалізований суд; Лист від 16.05. 2013.// Електронний ресурс: [режим доступу] - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-754740-13>

Додаткова:

1. Ананьєва Є.А. Фінансування поліції у Великобританії. Сучасна європейська поліцейська та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.).—Харків: ХНУВС, 2019.—С. 46-48.
2. Василько І.В., Міжнародно-правове регулювання реалізації права на працю працівниками, які працюють у роботодавців – фізичних осіб / І.В. Василько // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». – 2015. – Випуск 15. – Том 1. – 140-142.
3. Василько І.В. Роль міжнародно-правового регулювання у забезпеченні права на працю працівників, які працюють у роботодавців – фізичних осіб. Наукові дослідження сучасного законодавства України – прогрес юридичної науки ХХІ століття (м. Київ, 25-26 червня 2015 р.). Київ: «Науково-дослідний інститут публічного права». 2015. С. 45-48.
4. Денисов А.І. Спеціальні фінансово-правові режими для окремих категорій іноземних інноваційних інвесторів//Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»//№6(28), 2020. С.7-12
5. Довгерт А.С. Наука міжнародного приватного права в незалежній Україні (1991 – 2012 рр.) // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.12 – 25.
6. Задорожна С. Поняття, генетична основа та система принципів міжнародного приватного права // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.34 – 47.
7. Калакура В. Проблеми колізійного регулювання сім'ї та шлюбу в міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.145 – 153.
8. Кисіль В. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С. 154 – 182.
9. Подорожній А.Ю. До проблеми використання досвіду США та Японії щодо правового регулювання притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності в українських реаліях. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ): матеріали міжнар. наук.-практ. конф.(м. Харків, 20 листоп. 2020 р.).-Харків: ХНУВС, 2020.-С. 412-414.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс] – URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
2. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) в ред. 2011 року: [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text
3. Офіційний веб-портал парламенту Верховна Рада України [Електронний ресурс] – URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України Урядовий портал [Електронний ресурс] – URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Портал Міністерства внутрішніх справ України: [Електронний ресурс] – URL: <https://mvs.gov.ua/>

6. Електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського [Електронний ресурс] – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>
7. Електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА: [Електронний ресурс] – URL: <https://library.ukma.edu.ua/>